

Thú Chơi Hoa Thủy Tiên

HươngKiềuLoan

(Hoa và rễ)

Tôi vẫn mê hoa Thủy Tiên từ ngày xa xưa, khi nhìn bát thủy tiên mẹ tôi bày trên bàn thờ cúng tổ tiên vào ngày tết. Khi di cư vào nam, tôi không còn được nhìn thấy loại hoa này nữa, kể cả các cành hoa đào dịp tết, ngoại trừ khi lên Đà Lạt mới được ngắm hoa đào. Miền Nam thì rục rờ hoa mai vàng, nhưng trong tôi, những ký ức về hoa mơ, hoa mận trắng, những cành đào phơi phới xuân hồng đã chiếm giữ lòng yêu thích về chúng mất rồi. Phải nhiều năm sau tôi mới chấp nhận được sự hiện hữu của hoa mai vàng để có lòng yêu chúng.

Qua đến hải ngoại, khoảng mười năm trước, lần đầu tiên tôi được nhìn lại hoa thủy tiên do một người bạn chuyển cho xem mấy ảnh chụp hoa thủy tiên của người Hà Nội. Mấy bức ảnh đẹp quá, hoa có bộ rễ trắng muốt và dài như những chùm râu của các tiên ông trong tranh vẽ Trung Hoa.

Thủy Tiên có hai lớp cánh hoa, lớp ngoài, màu trắng tinh khôi như bạch ngọc xoè ra như chiếc đĩa bạc, rồi lớp cánh hoa thứ hai màu vàng khum vòng lại như chiếc tách (chén) nhỏ. Bên trong có chút nhụy hoa, không khác gì mấy hạt vụn trà trong tách.

Giới chơi hoa thủy tiên xa xưa đã gọi lớp cánh khum lại là chén vàng. Hoa : " Đĩa bạc, chén vàng"

Tôi ao ước mình có được bình hoa như thế để chụp, muốn thử khả năng góc nhìn riêng của mình xem sao.

Nhưng kiếm đâu ra hoa thủy tiên bây giờ?

Loài hoa Daffodil, tôi đã chụp nhiều trong vườn bách thảo của Kansas, nhưng chúng chỉ là họ hàng xa từ đời họ Hồng Bàng với hoa Thủy Tiên phương Đông.

(Dĩa trắng, tô vàng)

Daffodil có nhiều loại, đủ màu, nhan sắc rực rỡ, nhưng nét đẹp không thanh tú quyến rũ, chúng lại sống từng cụm trồng dưới đất, và không có hương thơm! Khác chi như người con gái đẹp mà thiếu sự duyên dáng.

Hoa Daffodil không thể nào so sánh được với hoa thủy tiên phương Đông ! Vì hoa thiếu hương đã mất đi một nửa giá trị rồi!

Người đầu tiên thú chơi hoa Thủy Tiên:

(Đĩa bạc, chén vàng)

Thế rồi dịp may trên trời rớt xuống! Bỗng nhiên một hôm anh Lê Nguyễn Bá Tước, hỏi tôi có thích hoa thủy tiên không? Nếu thích chơi hoa này, anh ấy sẽ gửi tặng tôi mấy củ hoa.

Ôi chao! Thế thì nhất rồi! Còn gì bằng nữa!

--Nhưng tôi không biết cách gọt hoa.

--Vậy HKL hãy vô internet kiếm mấy youtube họ dạy cách tỉa hoa thủy tiên đi

Anh LNBT là người bạn cao niên tôi quen biết đã gần chục năm, Anh rất quý bạn bè và thích cây cảnh, nên trồng rất nhiều loại hoa trong khu vườn nhỏ nhà anh ở SanFrancisco. Chính anh là người gửi cho tôi giống cúc đại đoá màu tím. Hoa sống được một năm! Năm trước đó Hiền Phạm gửi tặng tôi mấy lần giống hoa này, mà hoa chê Kansas lạnh, nên cứ quật queo đau ốm... dù tôi đã chăm chút chúng tận tình. Nhưng Cúc vẫn...bỏ tôi mà "đi"!

Ném mùi khó khăn !

Tôi nhận được 4 củ hoa thủy tiên từ anh LNBT gửi từ CA. Thế là tôi bắt tay vào cuộc. LNBT đã báo trước là gọt củ hoa mất công lắm đấy. Vì năm đầu tiên (2015) anh gọt, và tĩa, đã mất ba giờ cho hai củ hoa ! Năm nay (2018) là năm thứ ba, đã có kinh

nghiệm rồi nên thời gian gọt tĩa của anh đã giảm thấp xuống còn 45 phút cho một củ thôi.

Đây là lần đầu tiên tôi nhìn thấy củ hoa thủy tiên của Trung Quốc. Chúng to

bằng cái nắm tay của người lớn, ngoài ra còn có mấy củ phụ nhỏ bên cạnh, nhìn chúng không khác gì con cua có hai càng!

Các củ đều khác nhau, củ nhiều nhánh phụ, hay ít, nhánh to hay nhỏ..v..v...Tôi vốn thương hoa tiếc ngọc, nên khi gọt, đã không dám loại bỏ một nhánh nào! Tôi tỉa khô ba củ trước--tức là khi nhận được củ, chỉ phải sạch bụi đất đã bám vào phần đáy của củ hoa, lột bỏ lớp vỏ nâu khô bên ngoài, rồi dùng bộ dao mà anh LNBT đã gửi tặng kèm với củ hoa, để thực hành. Nhưng dao không sắc, tôi đã phải lấy dao lam để dùng, bẻ đôi dao cho tiện xử dụng.

Ba củ hoa, tôi đã mất ba giờ để gọt, tỉa. Không ngờ mất nhiều công đến thế.! Thấy gọt có vẻ dễ mà không phải vậy! Lúc tỉa xong ba củ hoa khi tôi đứng dậy, mắt hoa, đầu choáng váng! Vì phải chăm chú quá sức khi làm việc.

Củ hoa sau khi gọt được hai hôm.

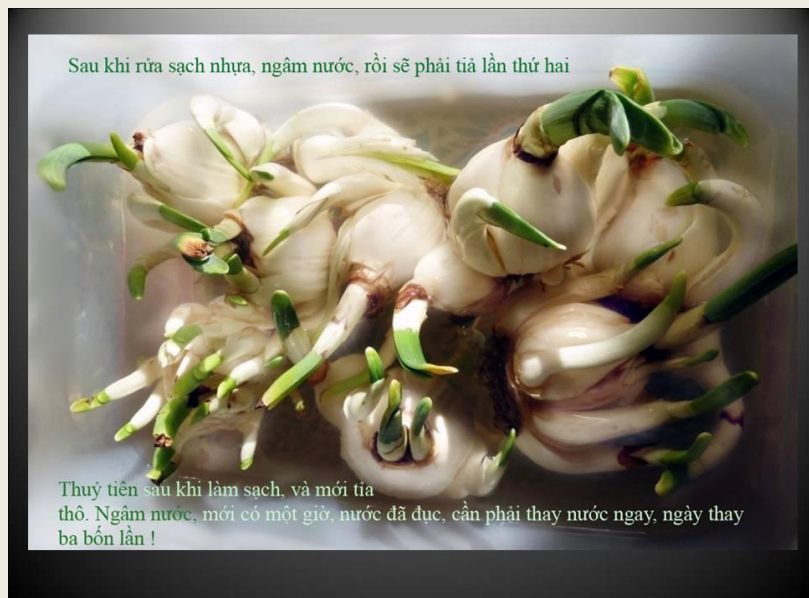
Dù tôi đã hết sức cẩn thận, đã xem youtube dạy gọt hoa đến 2 lần, mà tôi vẫn phạm vào điều cần phải tránh, vì lưỡi lam sắc quá. Chỉ một chạm nhẹ, rất nhẹ, là bao hoa đã bị phạm phải. Loài hoa này rất khó tính, tôi đã được cảnh báo từ you tube dạy gọt hoa và từ anh LNBT: Nếu lưỡi dao chạm phải bao hoa, bao hoa đó sẽ bị thui, bị lép, không nở được hoa nữa.

Củ hoa thứ bốn, tôi ngâm nước một đêm , lau khô rồi mới gọt tía. Vì ngâm nước, nên các chồi hoa, chồi lá ra rõ ràng hơn, nên dễ gọt hơn, lần này thì tôi không chạm vào bao hoa nữa

Một củ thủy tiên phương Đông khi gọt ra, có từ ba đến 7 chồi hoa. Mỗi bao hoa có từ 3 đến 7 bông hoa. Nếu may mắn chọn được củ già và tốt.

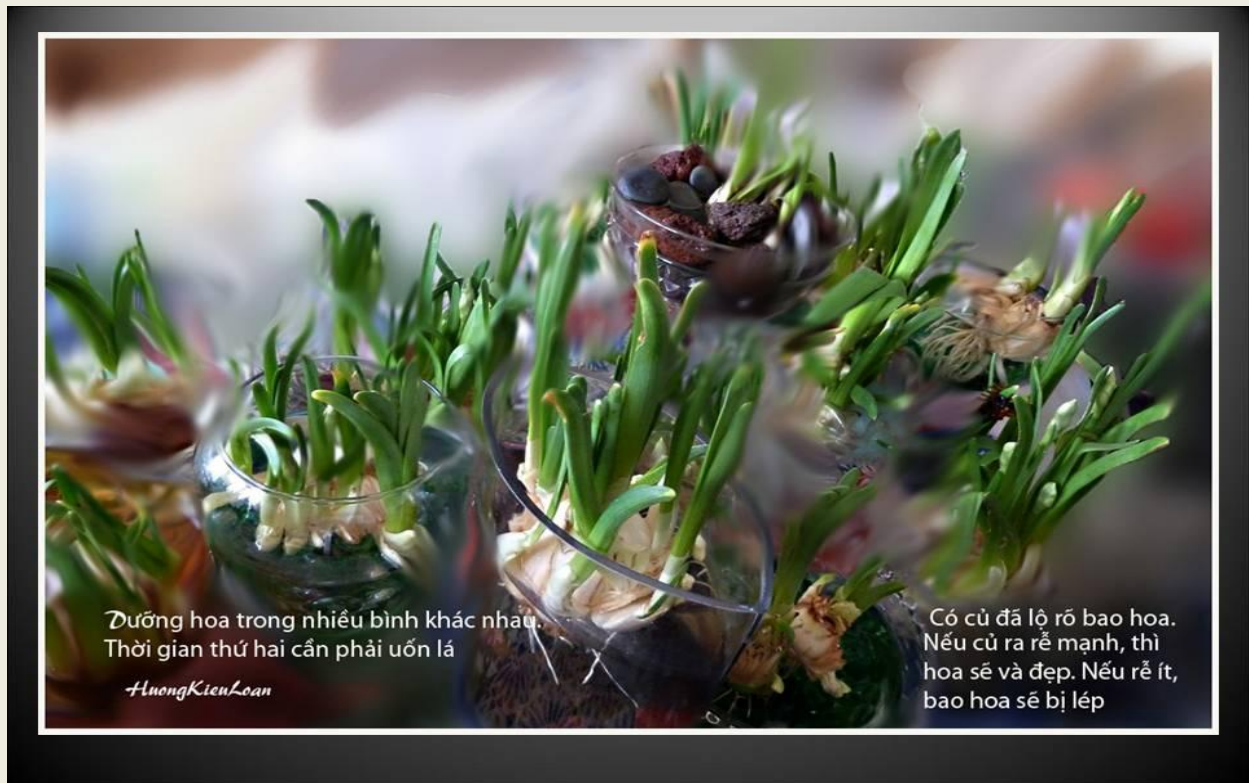
Sau khi gọt, phải ngâm củ ngay vào nước, ngâm sập củ 48 hours để nhựa ra hết, vì củ hoa đã bị thương tích nặng bởi ta cắt da thịt chúng, nên củ hoa cần tiết ra chất nhựa để tự hàn gắn vết thương !!!

Những củ thủy tiên gọt thô, được dưỡng trong nước. Sẽ được gọt tía thêm hai lần nữa. Nghĩ đến mình đã làm tình, làm tội củ hoa, thấy lối chơi hoa cổ truyền này có vẻ ác !!!

Giai đoạn khổ ải, trần ai.

Gọt được củ hoa cho đúng là một bước đầu khó khăn, nhưng dưỡng hoa lại là một kỳ công vất vả khó nói. Theo như kinh nghiệm những người chơi hoa này lâu năm, cho biết :Thủy Tiên thích nhất là nước mưa và nước giếng.Và phải thay nước mấy lần trong ngày suốt tuần lễ đầu, sau đó cũng vẫn phải thay nước, nhưng ít hơn, trong gần một tháng cho đến khi hoa nở. Các nàng "hoa tiên" này chỉ thích sống trong nước phải thật tinh khiết khi dưỡng chúng. Không thể nuôi hoa bằng nước máy, hoa sẽ bị thối

Không có nước mưa, và cũng không có nước giếng, tôi phải nuôi hoa bằng nước khoáng, thứ nước trong chai mua để uống.

Ông Xã tôi kêu sao nước mua, mau hết thế! Ông xã tôi đâu có biết 12 hai chai nước, chỉ một ngày là ...loáng hết !!

Nghe nói dù nước khoáng vẫn không thể tốt bằng nước mưa! Kiếm đâu ra nước mưa bây giờ??

Ô ! Đài truyền hình mới thông báo hai hôm nữa có tuyết! Vậy mình dùng tuyết, khác chi nước mưa? Và hôm có tuyết rơi, trời lạnh vô cùng, nhiệt độ xuống còn 9 độ F, tôi đã ra sân sau xúc được 1 xô tuyết, dù đeo bao tay, mà tay cũng tê cứng, đỏ rát, nên không dám liều nữa, vô nhà thôi! Thế là cô Cẩm theo vô luôn, khiến tôi bị xỏ mũi đến mấy hôm. May mà bà Cúm không hỏi thăm. Ngoài việc thay nước, còn phải thay bông gòn, mỗi củ phải đắp "chăn bông" cho chúng, đắp trên phần rễ không chìm dưới nước, để bông gòn rút nước lên nuôi rễ hoa và giúp những chỗ gọt bị thương đó, không bị thâm đen, xấu xí. Ôi chao, còn phải lo cả sắc đẹp cho những củ hoa thủy tiên.!!!

Chưa kể sau này tôi phải nuôi gần 50 bát thủy tiên, thay nước ngày hai ba lần.

Sau tôi nghĩ ra nuôi hoa bằng nước máy, và để nước hả hơi

ba bốn hôm cho hết chất tủy trong nước. Hừ! Hoa ở với người nghèo (Hoàng cái Bang) thì phải theo chủ chứ, không lẽ chúng lại đình công?

Ông Nguyễn Phú Cường, một bậc lão thành trong thú chơi Thủy Tiên ở Hà Nội, đã nói:

" Muốn chơi thứ hoa thanh tao, quý phái này, cần có sự đam mê, đó là yếu tố cần thiết nhất, nếu không có niềm đam mê, thì không thể thành toại được.v..v..." Quả là như thế, phải có đam mê mới chịu đựng được sự khó tính của giống hoa này!

Anh Lương Bình đã đùa khi tôi kể công khó lúc chăm mấy chục bát hoa này: " Ôi chao, chị phải thay tã lót , và cho chúng uống sữa mỗi ngày.."

Đúng thế, ai đã chơi hoa thủy tiên đều biết rõ, chăm hoa còn khó và bận rộn hơn chăm cho trẻ thơ !!! Khi tôi nói chuyện với Kim Thanh, một cô bạn học TV, một bạn ảnh đã bao năm, không ngờ KT chơi hoa thủy tiên trước tôi cả bảy năm! Nghe tôi than thở vụ "nuôi" hoa.v.v.v... Kim Thanh đã cười ha hả : " A ! Bây giờ mi biết nếm mùi thương đau trong thú vị rồi há? ha...ha.. " Vì Kim Thanh đã từng bảy năm qua ải trần ai khi lao vào thú chơi hoa cầu kỳ này. Có bạn đồng "chí hướng" thật thích thú. Vì khi kể về kinh nghiệm gọt tỉa hoa, dưỡng hoa..v.v.. những điều mình vừa nói, hoặc chưa nói tiếp...thì bạn ta đã hiểu ngọn ngành.

Thất bại nhưng chưa là mẹ của thành công được ! Ôi chao!

Bốn củ hoa đầu tiên của tôi đã thất bại, chỉ có hai củ ra hoa, và đậu được có một chồi hoa, những chồi kia bị lép hết, dù chồi hoa đã lên cao được một gang tay.

Hoa không nở, nhưng lá thì vươn cao, xanh tươi... và nhiều vô kể, nếu lá ăn được chắc đã cắt làm một đĩa rau luộc ngon lành !

Bốn củ hoa của tôi không thành công đã đành, mà sáu củ hoa của anh LNBT cũng chung số phận, dù anh đã có ba năm kinh nghiệm khi gọt hoa thủy tiên.

Thế rồi đợt hoa thứ hai -Anh LNBT gửi tặng thêm 7 củ nữa cũng không thành công như ý muốn. Hoa có nhiều hơn, nhưng lá lên thẳng, chỉ có vài củ có lá cong và thấp.

Nếu không gọt được củ để ra hoa như mong muốn thì lấy đầu hoa để chụp ảnh? Khi tôi đã tự nhủ với chính mình là ta phải thành công, thành công ngay năm đầu trong thú chơi hoa thủy tiên này, nhất định phải đạt được ý nguyện. Quyết chí như thế !

Dáng Thiên Nga (Giai đoạn trưởng thức Lá)

Tuy nhiên 10 củ hoa cũng cho tôi được mấy củ có những chồi hoa mỹ miều, và những bông hoa rất xinh đẹp, kiêu kỳ. Hoa có

hương thơm thật nhẹ, thoang thoảng nhưng lại thật quý phái...
Nên tôi cũng có được một số ảnh, khá ưng ý .

Những đoá hoa thủy-tiên

Người bạn cứu tinh:

Tôi ao ước có thêm củ hoa để thí nghiệm các cách gọt tỉa. Muốn tìm mua thêm củ hoa, tôi nhớ đến Ngọc Diệp, cô bạn Trung Vương cùng đệ, hiện là phó hội trưởng của hội Trung Vương bên CA. Ngọc Diệp là một người bạn tốt, tính tình vui vẻ, thích

giúp tất cả bạn bè. Ngọc Diệp cũng thường hay gửi CD, DVD, và đặc san Trung Vương, cho các bạn ở nơi xa, nên chuyện mua củ hoa thủy tiên chỉ là chuyện nhỏ. Ngọc Diệp đã sốt sắng nhận mua giúp tôi ngay.

Khi nhờ Ngọc Diệp, tôi đã gõ đúng cửa, vì trước đây, Ngọc Diệp đã từng mua củ thủy tiên dùm cho bà chị ở DC, nên ND biết cách lựa củ hoa. Vì vậy mười mấy củ hoa NDiệp lựa dùm thật hoàn mỹ. Thế là tôi đã có cứu tinh rồi! ha...ha.

Những "nghệ sĩ dở hơi"

Anh LNBT cho biết đợt đầu khi mua 20 củ hoa, người bán đã hỏi: " Ông gọt để bán hay sao mà mua nhiều thế ? Bởi đa số khách chỉ mua hai hay ba củ thôi. " (vì lúc đó giá mỗi củ trên 5 đô). Nhưng người bán nào có biết rằng ông khách này mua nhiều để tặng bạn bè, rủ rê các bạn để anh có thêm đồng minh khi cùng chơi thứ hoa nhiều khê, rắc rối này.

Mới mua 20 củ đã bị hiểu lầm, gọt hoa để bán, (chả trách khi tôi kể cho Phương Khanh nghe là tôi đã gọt 50 củ ! Phương Khanh cũng tưởng tôi gọt để ...làm giàu!!! Tếu thật!)

Nếu P.Khanh biết rằng cho đến ngày đầu tháng ba, tổng số tôi đã gọt tĩa trên 100 củ, **chỉ để thoả mãn riêng cho thú chơi và sự hiếu kỳ của mình**, chắc PK sẽ nghĩ tôi điên!

Ừ ! mà có ai không dở hơi một tý khi trong máu có chút nghệ sĩ tính nhỉ? hi...hi...

HuongKieuLoan
Feb-2018

(Hoa trong nắng bên cửa sổ)

Một chút thành công.

Tôi xem đi xem lại tất cả các youtube dạy cách tỉa hoa của người Hà Nội, đúng là thú chơi cầu kỳ, trang trọng và đắt tiền của lớp người Hà Nội thanh lịch xa xưa.

Nhờ xem nhiều lần, tôi tự tìm ra những điều mà họ không nói đến trong các youtube. Tôi cũng tìm thêm người quen, bạn bè .. có ai đã từng gọt hoa thuỷ tiên, để tham khảo thêm chút kinh nghiệm từ họ. **Cuối cùng thì tôi hiểu phải do chính mình gọt để tự tìm ra những gì mình cần biết.**

Trên youtube họ hướng dẫn căn bản cặn kẽ cho bước đầu gọt tỉa hoa. Nhưng khi thực tập còn tùy thuộc khả năng của mỗi người!

Qua đến giai đoạn ba là gọt thêm 30 củ nữa, tôi đã tỉa được lá bonsai, và mấy củ có chồi hoa thấp, và ít củ có rễ dài và rậm. Cũng là do tự mình thí nghiệm nhiều cách dưỡng hoa khác nhau.

Sự quý hiếm của Thuỷ Tiên phương Đông

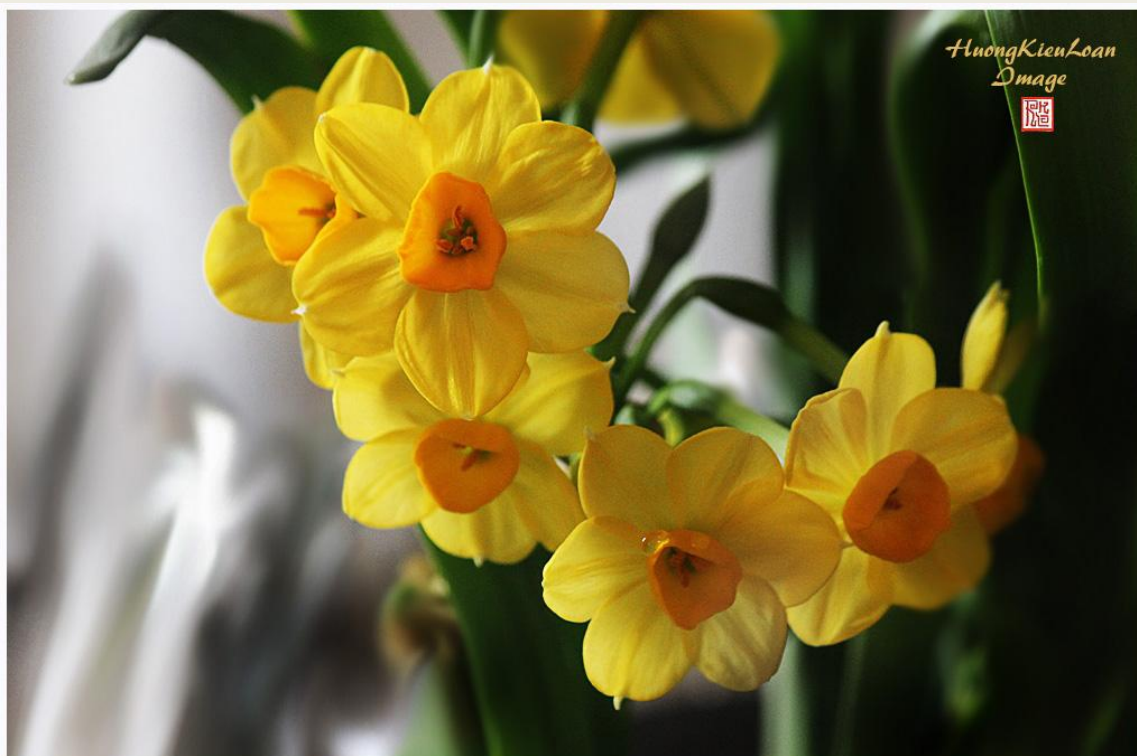
Khác với các giống hoa như : hoalan, mai, đào, hồng cúc..v.v...cả ngàn, ngàn loại. Chúng ta vẫn có thể tìm thấy nhiều hình ảnh được post trên các trang mạng hay trong các youtube, pps....do các NAG chụp. Nhưng chỉ riêng hình hoa thuỷ tiên là hiếm hoi. Hoa không trồng trong các Botanica garden, không có trong các tiệm bán hoa--Phải tự gọt tỉa lấy để có hoa thuỷ tiên, và phải gọt lõi củ truyền, gọt khá nhiều củ, để có cho chính mình các bát hoa đủ kiểu ... đủ loại...**Nhưng... quan trọng nhất : Việc gọt phải thành công, thì mới có hoa đẹp để chụp.**

Vì lối gọt hoa cổ truyền cầu kỳ thì chỉ người Á Châu mới có sự đam mê về loài hoa tiên quý phái yêu kiều này, để nghệ nhân bỏ thời gian, kiên nhẫn, tiền bạc, gọt đẽo những củ hoa ví như "đá thô" xấu xí từ quặng mỏ. Và người yêu hoa đã "mài rũa" chúng thành ngọc quý để trang trọng bày hoa trong ngày lễ tết.

Thủy Tiên trồng dưới đất, hoa sẽ lên từng cụm, lá sẽ thành từng bó, vươn cao như lá lúa.. **khác chi ngọc không được mài dũa.**

Chơi hoa thủy tiên thật thú vị. Cách chơi hoa này giàu sự sáng tạo, giàu nghệ thuật. Do vậy mỗi bát thủy tiên là một tác phẩm riêng của nghệ nhân.

Hoa thủy tiên phương Đông có hai loại: Trắng và Vàng, chúng đều có hương thơm giống nhau.

Chơi hoa thủy tiên, chủ nhân được hưởng năm thứ từ hoa:

Củ, rễ, lá, hoa, và hương thơm.

Nay tôi phải thêm một điều nữa:

Điều thứ sáu:

Là chơi hoa thủy tiên còn được **ngắm bình hay bát...** đựng hoa nữa.

Vì loài hoa quý, phải được đựng trong những bình đặc biệt để tôn vinh nhan sắc sang trọng của hoa.

Mua hoa trên internet.

Cơn nghiện chưa tan, nên tôi tìm mua thêm hoa trên internet. Khi nhận hàng, tôi quá thất vọng về loại hoa thủy tiên trắng, các củ đều nhỏ, kích thước chỉ bằng củ hoa tulip, nhưng chúng cũng có hai củ phụ hai bên, các củ phụ ốm đỏi, gầy tong teo! Hình dáng củ hoa cũng khá giống củ hoa thủy tiên của Trung Hoa, nhưng khi gọt tỉa ra thì khác: Củ hoa chỉ có một chồi chính, là nơi có bao hoa, và nhiều củ cũng không có cả bao hoa, hoặc nếu có, thì chồi hoa cũng bị lép, hay nụ hoa đã úng ngay từ trong bao hoa, 25 củ hỏng hết. Có thể vì tôi mua khi đã hết mùa? Nơi bán chỉ còn lại số củ đáng nhẽ vứt đi? Một người bạn khác của anh LNBT mua cuối tháng hai, giống tôi, cũng bị trường hợp như vậy. Lần sau tôi không dám mua nữa. Riêng 25 củ Thủy tiên vàng thì rất đáng tiền! Chúng đều cho tôi thật nhiều hoa, dù mỗi củ chỉ có một chồi bông, hiếm có hai chồi. Nhưng mỗi chồi hoa có từ 7 đến 12 bông, đều rất khoẻ mạnh và ngát hương thơm.

Hình dáng
các củ
hoa
thủy tiên vàng
phương Đông

HuongKieuLoan

3-2018
HuongKienLoan

Xin cảm ơn bạn bè.

Xin cảm ơn anh LNBT, anh LeAnh , Bảo Sơn , Ngọc Diệp, Bích Quyên, các bạn đã giúp HKL hoàn tất được một phần trong thú chơi thanh tao này.

Sau kinh nghiệm gọt hoa năm nay, với nhiều cách dưỡng hoa... Mới đây, tôi đã nhờ người cháu mua từ VN, con dao gọt hoa thuỷ tiên đúng điệu, cùng hai bình thuỷ tinh, loại dùng riêng để dưỡng củ. Tôi hy vọng năm tới, các hoa thuỷ tiên do HKL gọt, sẽ có những bát hoa và hình ảnh đẹp hơn.

HươngKiềuLoan.

March 26-2018

Xin mời quý vị đón xem những PPS riêng về hoa Thủy Tiên do HKL gọt tỉa, và chụp ảnh :

1.==PPS HKL : Hoa **Thủy Tiên phương Đông** (trên 60 photo, những hình chụp ngang-Landscape)

2.==PPS HKL : Hoa **Thủy tiên-loài hoa quý phái** (Gồm các hình chụp dọc (Portrait)

3.==PPS HKL: Riêng về **Hoàng Thủy Tiên**

4.==PPS HKL=riêng về **Hoa Thủy Tiên phương Tây** (Daffodil)

Hoa Thủy Tiên phương Tây (Daffodil)=Một củ, một hoa ! --Không có hương thơm !

HươngKiềuLoan chỉ là tay ngang trong bộ môn nhiếp ảnh và tay mơ về gọt hoa thủy tiên vì là **năm đầu tiên** trong thú chơi hoa này, nên còn nhiều khiếm khuyết cả hai lãnh vực, ước mong được các cao nhân có nhiều năm kinh nghiệm hướng dẫn thêm.

Đa tạ.

Hoàng Cái Bang.

